

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Serisori nerăncate nu se pri-
mește.— Manuscrise nu se
returnează.

INSERATE
se primesc la Administrațiune în
Brașov și la următoarele
BUREAURI de ANUNȚURI:
în Viena: la N. Dukas Nachf.,
Nax. Augenfild & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
palk Nachf. Anton Oppalik.
în Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsébet-körut).

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o serie garmond pe o coloană
10 bani pentru o publicare.—
Publicări mai dese după tari-
fă și învoială.— RECLAME pe
pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXV.

„GAZETA” iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 3 franci.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectori.

ABONAMENTUL PENTRU BRASOV
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 80, etajul
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dănu în casă: Pe un an
24 cor., pe 6 luni 12 cor., pe trei
luni 6 corôna.— Un exemplar
10 bani.— Atât abonamentele
cât și inserțiunile sunt a se
plăti înainte.

Nr. 14.

Brașov, Vineri 18 (31) Ianuarie.

1902.

Deputații sași în dietă.

Desbaterea bugetară în camera deputaților s'a început de alaltăeri cu un discurs de cele lungi și late de ale lui Kossuth.

Deja în presera desbaterei dia-
rului sășesc din Sibiu spunea, că are
să ia cuvântul în desbaterea budge-
tară deputatul sas, Dr. Gustav Lind-
ner, alesul cercului II al Sibiului.

Așa s'a și întâmplat. Lindner
și-a ridicat glasul în ședința de ieri
a camerei și resumatul discursului
său, care cuprinde esența enuncia-
țiilor, ce le-a făcut, ni-a produs im-
presiunea, că Sașii din dietă, cum
se dice, „o scaldă” de minune în
cestiunile cele mai delicate de ra-
port față cu guvernul, ca și în ces-
tunile principiare naționale.

Lindner, ca fost profesor la uni-
versitatea din Clușiu, după-ce Sașii
și așa nu-s prea bogat înzestrați cu
oratoria maghiară, avea să fie nu nu-
mai interpretul părerilor sale proprii,
ci și ale consoților săi, deputați sași.
Așa și-a și croit vorbirea și a îm-
părțit-o ca ori-ce profesor, deprins
a-și face cu cea mai mare minuțio-
sitate dispozițiunea vorbirilor, în două
părți: una despre ceea-ce vor să
dea Sașii statului și guvernului, a
doua despre ceea ce Sașii pretind
pentru sine.

În prima parte deputatul Dr.
Lindner vorbește despre bugetul
statului, făcând o reprivire istorică
a dezvoltării lui. Deficitul de odi-
niură, ce e drept, a dispărut, este
însă — dice — o aparițiune îngrijit-
tore, că veniturile urcate ale statu-
lui sunt în partea cea mai mare ve-
nite, ce rezultă din urcarea imposi-
telor pe consumațiune și comunica-
țiune, dările directe le găsește în
tote privințele mai potrivite.

După-ce mai face și alte obser-
vări critice, mai ales cu privire la
socialismul de stat crescând, care
prin tendința de a trece toate în
posesiunea statului contribuie numai la
înmulțirea cheltuelilor, oratorul asi-
gură, că Sașii ca tot-deuna așa și
acum vor da statului, ce este al lui
și deci deputații sași, cari stau în
afară de partide, primesc bugetul
ca basă a desbaterii speciale, fără
însă de a-se pronunța în cestiunea încre-
derii față cu guvernul.

După această rezervă, care dove-
desce, că și profesorul Lindner a
învățat meșteșugul de a sci împăca
și capra și varza, a trecut la partea
cea mai importantă și interesantă,
relativ la poziția de partid a depu-
taților sași, care, cum se scie, este
un punct constant de nedumerire
pentru partidele unguresci ale ca-
merei.

Intr'o perorație, de sigur foarte
convingătoare, deputatul Lindner a
desfășurat înaintea actualilor legisla-
tori ai erei constructorilor „statului
național maghiar” toate peripețiile
discusiunilor dietale asupra egalei
îndreptății naționale din anii șese-
decă și a citat verbal din multele
adrese ale dietei ungare de pe acel
timp toate pasagele, în cari se puneau

în perspectivă o soluțiune a cestiunei
naționalităților pe temeiul dreptății
și al echității.

Este în adevăr mult de prețuit
intențiunea ce a avut-o Dr. Lindner,
supunându-se acestei osteneli ingrâte,
câci trebuie să fi știut, de sigur,
înainte că va bate toca la urechea
surdului.

Dér a voit să aibă o bună în-
troducere la ceea-ce a urmat să spună
despre programul numit „poporal
sășesc.” A citat și analizat acest
program în punctele sale capitale,
vrând a dovedi cu el în mână, că
Sașii ardeleni, de, toate le privesc
de bune și la toate se supun, numai
una îi supără și neliniștește amar:
absolutismul nelimitat parlamentar
și rigida centralizare, ce a introdus-o
maghiarismul, care conduce destinele
acestui stat. Adecă, vorbind în de-
tail, Lindner a căutat să dovedească,
că Sașii nu voiesc nici restabilirea
vechei constituții a staturilor arde-
lene, nici monarchia unitară aus-
triacă, nici că ar gravita înafară.

Sașii recunosc statul unitar un-
guresc, îndreptățirea limbei de stat
maghiare, între limitele legale și
conced Maghiarilor rolul de condu-
cători în stat, nu însă și stăpânirea
absolută.

Nu putem sci, de ce anume Dr.
Lindner a aflat de bine a accentua
acum a o sută și miia oră lucrurile
acestea, câci le sunt prea bine cu-
noscute chiar și membrilor camerei
lui Szell, și nu mai pôte fi la Un-
guri nici o dubietate asupra celor
espuse cu privire la programul să-
șesc, după-ce însuși Desideriu Banffy,
fostul ministru-președinte, a declarat
în plină cameră la 1895, că „progra-
mul poporal sășesc pôte încăpé forte
bine în cadrul programului partidu-
lui liberal maghiar.”

Mai mult ne interesă pe noi
argumentele, ce le-a adus înainte d-l
Lindner pentru lămurirea cestiunei,
de ce majoritatea deputaților sași
nu se pôte alătura la nici unul din
partidele existente în dietă?

La partidul liberal — dise —
Sașii nu se pot alătura, fără de a
avé mai înainte garanții liniștitoare,
cel puțin în ce privesc respectarea
conscientioasă a legii naționalităților.

La cele-lalte partide se pot ală-
tura și mai puțin, din diferite cauze.
Sașii, cari prin urmare stau singuri,
nu vor decât conservarea naționali-
tății lor.

Declarația acésta din urmă,
prin care se reclamă stricta executare
a art. de lege 44 din 1868, ne-ar
satisface mai mult, ca toate cele-
lalte, decât nu am afla și în ea o
lacună.

De ce, când vorbește de res-
pectarea legii de naționalitate, Dr.
Lindner nu face amintire de loc de
Slovacii din dietă, cari, după cât
scim, cu privire la acésta profeséză
același program.

Incercatu-s'a ôre vr'o apropiere
dintr'o parte său alta, și n'a reușit?
Nu scim. Pe cât suntem informați
însă, nu există nici o încordare în-
tre Sași și Slovaci, ba raporturile

spun, că Slovaci au aplaudat pe
Lindner, ér mai eri citiam, cu sa-
tisfacție, că în cestiunea de imuni-
tate a unui deputat slovac, acusat
de a fi ațitat contra naționalității
maghiare, deputații sași, „spre ma-
rea surprindere” a Maghiarilor, au
votat pe partea deputatului slovac,
adecă contra suspendării imunită-
ții sale.

De ce cu toate astea Sașii nu
fac cauză comună cu Slovaci nici
măcar în cestiunea legii de naționali-
tate? De ce persistă în izolarea
lor tradițională? Cum o să pôte
lupta în modul acesta și numai cu
o umbră a speranței de isbândă în
contra „absolutismului parlamentar și
a rigidei centralizațiunii maghiari-
sătore?”

Pe când scriem acestea ne vine
și raportul amănunțit despre ședința
de ieri a camerei, din care vedem,
că deputatul sas Dr. Lindner n'a
putut desvolta nici păreriile atât de
moderate și blăjine de mai sus,
fără ca să nu fie violent și neîn-
cețat întrerupt de câtră lărmuitorii
din stânga extremă kossutistă, cari
se prefăceau a fi de tot indignați
și consternați de limbajul depu-
tatului Lindner care — horribile dictu
— avu „îndrăsnéla nespusă” a ac-
centua, că legea naționalităților dela
1868 indică limitele până unde pôte
merge omnipotența limbei statului
și conține cea mai minimă măsură
a dreptului și libertății naționalită-
ților nemaghiare.

Adevărat, că în aceste strigăte
de întrerupere s'a ivit de astădată
și un moment nou și binevenit șo-
vinistilor: provocarea la persecuțiunile
ce le îndură Polonii din Posen, în
Prusia. Dér în fond, isonul violenței
șoviniște a fost tot cel de mai înainte,
culminând în esclamarea la adresa
Sașilor: „Duceți-vé, de unde ați ve-
nit!” Vorbitorul, Dr. Lindner a avut
să suferă și reproșuri, că cu păreriile,
ce le nutrește a putut figura ca
profesor de drept public la univer-
sitatea din Clușiu. Cunoscându-și însă
bine ómenii, tocmai de pe acel timp,
Dr. Lindner nu s'a încurcat în urma
deselor întreruperi și a știut să aplice
adversarilor câte-va contra-lovituri
bine reușite.

Situația în Austria. Din Viena se
telegrafieză, că în ședința dela 28. I. c. a
comisiunii bugetare a „Reichsrath”-ului
a ajuns érași pe tapet cestiunea univer-
sității din Moravia și în urma acésta si-
tuația a devenit érași critică. Guvernul a
declarat, că pentru cazul când nu va suc-
cede o învoială între Cehi și Germani, el
își va da demisia.

**Congresul pentru autonomia ca-
tolică.** În ședința de alaltăeri (28 Ian.)
s'a desbătut asupra paragrafilor 9 și 10.
Paragraful 9 ține să garanteze drepturile
câștigate privitoare la fundațiunile, cari se
află în mâinele episcopilor și capitelor.
Paragraful 10 enunță, că autonomia nu vré
să schimbe starea de până acum privitoare
la raportul cu patronul suprem. La discuție
au luat parte vr'o 9 vorbitori. S'au primit

modificările propuse de minoritate, care cul-
minéză în respectarea drepturilor ce le
au asupra administrării fondurilor și fun-
dațiunilor nu numai episcopii și capitelele,
dér și ori-ce fel de corporațiune bisericească
și mirénă, persónele de drept și singuraticii
și nu légă mâinele autonomiei în ce privesc
sistemisarea drepturilor patronului suprem.

După desbaterea celor doi paragrafi
Ugron G. vorbind la regulamentul, a atras
atențiunea congresului, că în sensul §-lui
20, decisiuni valabile se pot lua numai
atunci, decât dintre membrii congresului
sunt de față cel puțin cu 1 mai mult de
jumătate, adică 88 membri (în congres sunt
cu totul 175 membri). Ne fiind însă la
ședința numărul recerut de membrii, pre-
ședintele a suspendat ședința pe timp ne-
determinat. S'a așteptat cât-va timp să
vină membrii în număr suficient, dér ne-
venind, președintele a închis ședința. Se
dice, că scopul ce l'a urmărit Ugron cu
provocarea la regulamentul a fost, că minori-
tatea a înțeles, că episcopii sunt învoiați
cu cele 69 voturi, cari s'au dat la sfârșitul
desbaterii generale sub titlu de majoritate.
Astfel ei vor să se desbată cu grabă toți
paragrafii până la cel referitor la sfera de
influență a învățămîntului, când apoi des-
baterea se va amâna pe timp mai înde-
lungat.

Croații și limba maghiară.

Foile șoviniște sunt réu cătrânite pe
rectorul universității din Agram Dr. Vrba-
nici pentru un discurs, ce l'a ținut în șe-
dința de alaltăeri a dietei croate. Vrbanici
nu s'a plâns de alt-ceva, decât de maghiari-
sare la căile ferate de stat ungare și la hon-
veđime. Éta, în resumat, ce a đis Vrba-
nici:

Nu este corectă părerea, că între
Croația și Ungaria se ivesc neînțelegeri
numai pentru-că nu se respectă dispoziți-
unile cele mai principale din pactul ungaro-
croat. Nici odată Ungaria și Croația n'au
fost stat unitar. S'au făcut de nenumărate
ori propunerii pentru apărarea limbei croate,
dér guvernul tot-deuna le-a declarat de
lapalii. Déca noi Croații nu putem dobândi
nici măcar atâta ca pe liniile croate ale
căilor ferate ungare să se folosescă limba
croată, atunci nu se pôte spera nici aceea,
ca Ungaria să cedeze în alte privințe. În
Ungaria există voința, ca încetul cu încetul
să ne impună limba, și acum deja și la
honveđime i-se deschide loc limbei maghiare.
Honveđimea croată începe ași pierde carac-
terul croat. Limba oficială croată nu se mai
folosește decât la comandamentele in-
feriore, la cele superioare însă nu. Tendința
Ungariei merge într'acolo, ca oficerii croați
să devină de prisos la honveđime și limba
croată să fie cu desăvârșire eschisă. Croații
trebuie, deci, să folosescă toate mijlocele
parlamentare spre a zădărnici nisuița
acésta. Oratorul dá apoi espresiune regre-
telor, că nici în delegațiunii, nici în dieta
din Pešta nu se aude un cuvânt măcar
în interesul limbei croate.

Discursul lui Vrbanici îi scóte din
pepeni pe șovinistii dela presa maghiară.
Organul kossuthistilor, de pildă, dice că
„atacul” acesta n'a venit pe neașteptate,
deși involvă recunoscerea, că căile ferate
și honveđimea se maghiarizéză. Șovinisti-
lor maghiari însă nu li-e destul cu atât,

ei cer nu numai maghiarizarea, ci consolidarea ideii de stat maghiar în Croația. Banul *Khuen-Hedervary* e provocat să sară în sprijinirea și popularizarea ideii de stat maghiar în Croația, decât e să se frângă odată gâtul Starcervicilor și al maghiarofagilor croați.

De câte-ori soviniștii sunt pișcați cu câte-o vorbă drăpă și la loc, spumegă și se încrunță în neputințioasa lor mânie și ură.

Din străinătate.

Gruparea puterilor. Evenimentele întemplate în timpul din urmă pe terenul politicii esteriore, îndemnă pe „*Voss. Zeitung*” din Berlin să examineze gruparea actuală a puterilor și ajunge la concluziunea, că, relațiile Germaniei față de celelalte puteri s'au schimbat așa de mult, încât ea ar trebui să schimbe tactica de până acum. Așa, Germania a susținut tot-deuna amicitia ei față de Rusia și nu va privi cu ochi bănuitor nici asupra Austro-Ungariei, decât și acesta va face asemenea. Din cauza acesta visita arhiducelui Francisc Ferdinand la Petersburg nu poate deștepta îngrijiri. Articolul încheie ast-fel:

„Din ultimele evenimente se poate conchide așa-dér, că afacerea triplei alianțe completate prin Anglia, nu poate sta așa de rău, după cum mulți credeau în urma unor incidente și mai ales în urma vorbirei cancelarului Bülow. Vom ajunge încă, ca în actuala grupare a puterilor să se realizeze vorba veche: Cel despre care s'a scornit, că a murit, trăiește cu atât mai mult“.

Proclamația prințului Karagheorghević. Etă ce i-se scrie din Petersburg țiarului „N. W. J.” despre proclamația, ce are de gând s'o adreseze prințul Karagheorghević către poporul sârbesc:

„Personagiile, cari stau aprópe de ministerul de esterne condamnă proclamația prințului Karagheorghević, care n'ar face decât să înăsprască contrarietățile în Serbia. În Petersburg se crede, că tendința prințului de a readuce dinastia-Karagheorghević pe tronul sârbesc, n'ar afla la poporul sârbesc ecoul, care se dea vr'o speranță. Scupștina va cere totuși dela guvern să facă o declarațiune obligătoare în cestiunea acesta. Se prevede însă, că ori-care ar fi poziția luată de Scupștină, ea va provoca divergențe de vederi, ba chiar contrarietăți periculoase între națiune și rege, fiind-că regele Alexandru ține morțiș la părerea, că el singur are dreptul de deciziune în cestiunea succesiunii tronului. Deși prințul Karagheorghević nu va ajunge cu proclamația sa scopul adevărat ce-l urmărește, totuși va provoca în Serbia ispite de cari

bărbații de stat de acolo se tem foarte mult“.

Italia și Tripolis. Éráși se lățesc în presa străină svonorii despre o pretinsă anectare a Tripolisului de către Italia. Se dice, că generalul *Mirri*, comandantul corpului de armată din Palermo, s'a dus la Roma, unde are dese conferențe cu ministrul de război și cu șefii statului major, conferențe, cari se aduc în legătură cu cestiunea ocupării Tripolis-ului. Svonorile de felul acesta sunt desmintite oficial, e interesant însă, că nimeni nu se află, care ar crede desmintirilor, ci dinpotrivă se crede ca sigur, că drept urmarea înțelegerii franceso-italiene, Francia va ocupa Marocco, ér Italia Tripolis, îndată-ce momentul va fi oportun.

SCIRILE DILEI.

17 (30) Ianuarie.

Noul armament al artileriei române. Încurând vor sosi în țără obuzierele comandate la fabrica Krupp dela Essen. Obuzierul românesc are calibrul de 120 mm. Francia posedă de-aseenea obuziere de 120 mm., dér sunt-forțe grele. Obuzierul comandat pentru artileria română e cu mult mai ușor, decât cel frances: are decî marele avantaj, că se poate transporta foarte ușor. Sistemul de fabricație diferă de acela al obuzierelor, ce aparțin armatelor altor state. Obuzierul românesc se compune, ca și celelalte, din: țevă, afet, frâu hidraulic pentru limitarea reculului, ante-tren și munițiunii. Țeva are o lungime de 1 m. 20 cm. Greutatea ei e de 450 kgr. E lucrată din oțelul cel mai fin. Ante-trenul poate conține 18 proiectile. Pe de altă parte, fie-care cheson poate transporta 54 proiectile. Obuzierul românesc de câmp, trage cu următoarele munițiuni: cu șrapnel, cu focos, cu dublu efect și cu obuz brizant. Șrapnelul are o încărcătură de explozie de 250 gr. și conține 480 glonțe, fie-care glonț având o greutate de 14 grame. Obuzul brizant e de oțel. Are ca încărcătură un kgr. de acid picric. Detunătorul are o încărcătură de pulbere fără fum fină.

Mandatul din Gherla, devenit vacant prin mórtea lui Molnar, îl va obține după toate probabilitățile *Gajzágó* Ferencz, Armean născut în Gherla. Gajzago, care era membru la curtea de apel, și-a regulat drepturile la pensie și în ziua de 28 Ianuarie venind acasă, i-s'a făcut o primire entusiastă. Majoritatea Armenilor s'a grupat pe lângă dânsul.

Se sporesc — Maghiarii, firesce! Așa spune cel puțin oficiosul „*Magyar Nemzet*” și după el toate țiarele maghiare. Se dice anume, că Maghiarii au ajuns se formeze deja 51.4% din totalul populațiunii

Ungariei, care trec peste 19 milioane. Ar fi așa-dér aprópe 10 milioane. Nici Deucalion din mitologie n'ar puté arăta un rezultat mai strălucit în arta de-a crea — Maghiarii. Dér ce nu fac statisticile unguresci? În fața acestor afirmări umflate pare la tot cazul cel puțin curios, că aceleași țiare se plâng colosal de emigrările ce iau proporții îngrijitoare, de prăpădirea Maghiarilor în Ardeal și prin ținuturile locuite de naționalități etc. Dér se nu le turburăm dulcele vis de sporire. Le trebuie suflète cu milioanele, ca să pótă dice, că singuri au dreptul la supremație și stăpânire în stat.

Procesul dela Sătmarit. Complectăm scirile aduse deja asupra procesului părintelui Ardeleanu cu următoarele: Judecătorul, care a dictat sentința, se numește Uray Kalman. Procuror a fost: Antal, notar: Fekete, interpret: părintele Hozaș, apărător: Dr. I. Ciordaș, candidat de avocat. În fața judecătoriei un martor a recitat cântecul cu pricina, în sgomotósa ilaritate a publicului. Etă-l:

„Elkésült már az aranyos koszo-u
Mindenkinék kezében az olvasó,
Fehér piro: sárga a roszája
Az an yalok mosolyognak rája.”

Împăratul Wilhelm la Petersburg. Fóia rusescă „*Grasdanin*” publică următoarea scire surprinzătoare: Despre călătoria președintelui republicii franceze la Petersburg nu se scie nimic pozitiv. Cu atât mai vértos se vorbesce, că în jumătatea a doua a lui Iulie a. c. împăratul *Wilhelm* va sosi la Petersburg cu scopul hotărît, de-a asista la esercițiile maritime ale escadrei de artilerie. — Redactorul lui „*Grasdanin*” e prințul *Mescerskiy*, persónă agrată la curtea rusescă. Din motivul acesta se crede, că scirea ce o comunică, are temeiu.

Wekerle antisemit? Culmea ironiei ar fi acesta! Cum? Wekerle, care și-a secerat laurii cei mai frumoși cu sprijinul Jidovilor prin legile interconfesionale, să fi devenit acum antisemit? — Așa se întrebau toți perciunații cu Vészi în frunte. Două erau motivele, cari îi făceau pe semiți să credă acest lucru: 1) Că Wekerle stă în fruntea comitetului aranșator al „balului juriștilor”, unde printre mii de semnături nu se găsește un singur Jidov și 2) Că Wekerle a ținut la „Casina Națională” un discurs, în care ar fi constatat cu bucurie, că în acesta instituție încă n'au p'truns elementele „stréine”. — Repede s'a sculat Vészi dela „B. N.” și cu jalba n' protap s'a dus la Wekerle să-l interwieveze. „Cum stăm cu antisemitismul, d-le Wekerle?” — „Că tēcă, că pungă, jupâne, nu vė temeți, căci dór eu v'am făcut legile interconfesionale. Nu este destulă garanție acesta, că nu sunt antisemit?” — Vészi, mângâiat din cale afară, anunță acum prin organul său urbi et

orbi, că Wekerle nu e antisemit. — Apoi al lor să fie!

Populația Londrei. După statistica din 1901 Londra are 4,536,541 locuitori, între cari 135,377 străini.

Inundație în Timișóra. În nóptea de 27 Ianuarie s'a aglomerat la podul „Napoleon” din Timișóra-Fabric o cantitate enormă de sloi, din care causă apa a eșit din alvie. Pe la miezul noptii situația deveni atât de critică, încât autrebuit să se aducă peste 100 de muncitori, cari sub conducerea inginerilor s'au pus pelucru să aducă sloii în mișcare. La podul Tisza de mai jos însă éráși s'a aglomerat ghiața, așa că apa Begei a inundat mai multe străđi și a p'truns chiar și în unele case. Abia în spre dimineță a putut fi înălăturat pericolul.

Numire. D-l Dr. Al. Pop, ajutor de judecător în D.-St.-Mărtin, a fost numit substituit de procuror la Deșiu.

Indrásnelă jidovescă. Țiarul umoristic „*Ústökös*” publică în ultimul său număr o caricatură intitulată: „Din mitologie” având ca inscripție: „*Horánszky-Teseu pune la reson pe Centaur*” — Ilustrația representă statua lui Horánszky cu o sabie în mână, pe care se póte citi inscripția: „*Sunt Maghiar, nu numai catolic*.” Teseu (Horánszky) are de adversar pe un porc cu capul bine reușit al episcopului *Mailath*, având mitra în cap. Pe potretul porcului se póte citi inscripția: „*Hazállam ultramontan disznó*” (Porc fără patrie ultramontan). Caricatura se referă la cunoscuta discuție din congresul catolic și este o dovadă clasică despre indrásnela la care s'a avântat gazetăria jidovescă în regatul „Sf. Stefan” însuși redactorul țiarului „*Ústökös*” a simțit pe semne, că încă n'a sosit timpul să éśă tocmai așa pe față cu insultarea și în într'un țiar, de altfel tot jidovesc, face o declarație, în care spune, că ultimul cuvânt al inscripției (adică: „disznó”) s'a strecurat fără scirea lui în țiar. — Au ajuns departe semiții cosmopoliti când indrásnesc în țera ungerescă, să batjocorescă în așa mod pe unul dintre cei mai vrednici episcopi. Dér așa le trebuie acelorora, cari li-au acordat toate privilegiiile ce numai se pot imagina. Ei să vadă acuma, cum se vor descotorosi de dânsii.

Contra vestalinelor. În Arad s'a reprezentat mai deunăđi în teatrul maghiar opereta „*Vestalinele*” (*Vesztzsűzek*), o piesă din cale afară lubrică. Advocatul *Avarffy*, membru în comisiunea municipală, a făcut în comitetul teatral propunerea, ca să se interdică piesa. — Luăm scirea acesta din oficiosul „P. L.”, care face haz de moralitatea Arădanilor cu următoarele cuvinte: „*Dei din Olymp să lumineze mințile membrilor din comitet, Junona, seriósa mamă a țeilor, să-și apere*

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

O recepțiune la Madame Brou.

De Jeanne Marui.

O bucătărie curată și luminósă, ale cărei ferestri deschise dau în grădina casei vecine.

Madame Brou, în etate de 33 ani, brunetă, frumúșică, cu trăsături vióie. Ea pórta o haină deschisă de vară, confecționată cu mult gust și având broderii la gât și brațe.

Madame Brou șede la feréstră și alege mazere. Mica *Germaine*, în etate de cincî ani, șede lângă dânsa pe un scaunel și numără cu față serióșă păstăile góle. *Germaine* n'are profil de loc. De sub bucele dese, blonde, ce-i acoper față, nu se vėd, decât o păreche de ochi mari, un nășișor turtit și o guriță roșie, care are înfățișarea unei fragi prospete și mititele.

Sunt órele 6 séra, vara. De-odată bate cineva la ușa bucătăriei.

Madame Brou: „Intră“.

(Intră Madame Derle, o femeie tinără

imbrăcată simplu și având o atitudine sfiiciosă).

Madame Derle: „O, mi-se pare, că vė deranjez“.

Madame Brou: „De loc, de loc, pot-tim mai aprópe“.

Madame Derle (șovăind): „Scusați, mă rog, însă fiind-că mi-ați spus, că între 5 și 7 sunteți acasă“.

Madame Brou: „Imi pare bine, că ați venit. Nu mă deranjați de loc. (Se ridică și-i ofere un scaun, apoi către *Germaine*) Haidi, draga mea, fă loc, să pótă ședé și madame Derle“.

Germaine (se dă nișel la o parte).

Madame Derle (privind în grădina): „Ce arbori frumoși aveți aici!“

Madame Brou: „Nu-i așa? Un adevărat parc și încă în mijlocul orașului.“

Madame Derle: „Proprietarul grădinei póte nici nu o scie aprecia după merit“.

Madame Brou: „Se póte, eu însă sunt încântată, că pot să privesc la verdéță“.

Madame Derle: „De sigur, sunteți foarte fericită, se cunoște de pe față“.

Madame Brou: „Ah, Dumneđeule, și eu am micile mele suferințe, ca ori care altul. (Se scólă și ia de pe părete o tîngire). Scuzăți-mě, că-mi pun mazerea la foc“.

Madame Derle: „Dér, vė rog nu vė jenați de loc“.

Madame Brou (cătră *Germaine*): „Du-te nișel afară și te jócă. Vrei tu?“

Germaine (fără să se misce): „Afară?“

Madame Brou: „Da, Madame Derle ar vré să vorbescă ceva cu mine“.

Madame Derle: „O, mititica nu mă genéză de loc, este așa de cuminte. Scai cu noi, drăguță“.

Germaine (căreia nici prin gând nu-i trecuse să éśă, se aședă mai bine pe scaunel. Fața ei ia o expresiune de atențiune).

Madame Brou: „Copila d-vóstră *Lily* este încă tot la sócra d-vóstră? Incă tot nu v'ați împăcat cu ea?“

Madame Derle: „Dér ce credeți? Sócră-mea îi dă dreptate bărbatului meu. Ea dice, că eu sunt de vină“.

Madame Brou: „De vină? Nu, de sigur nu. Dér d-vóstră nu sunteți destul de

indulgentă și răbdătoare față cu dânsul. Nu vė supérați, mă rog, decât vorbesc cu totă sinceritatea cu d-vóstră“.

Madame Derle: „Din contră, vė rog chiar pentru acesta. Tocmai de aceea venii la d-vóstră. Mi-ați fost dela început așa de simpatică“.

Madame Brou: „Asta-i frumos din partea d-vóstră“.

Madame Derle: „Credeți-mě, așa este. Apoi noi avem atâtea puncte, în cari suntem de acord. Améndoué suntem fete de funcționar“.

Madame Brou (zimbind): „Da, însă eu mai am pe lângă toate astea și un băiat de 12 ani“.

Germaine: „Paul, fratele meu Paul“.

Madame Brou: „Eu sunt mai în etate decât d-vóstră și de aceea aș vré să vė dau un sfat — deóre-ce m'ați rugat pentru acesta — să iertați pe bărbatul d-vóstră“.

Madame Derle: „Nu, asta nu o pot face. Ar fi o lașitate din partea mea. Nu pot“.

Madame Brou: Lașitate? Dór abia ați început, să trăiți. O, de n'ați comite

onorea feciorelor sale și Mercur să garanteze inocența lor. Căci ar fi din cale afară întristător, decât moravurile Aradanilor ar fi atât de delicate, încât chiar și existența unor vestaline în mijlocul lor, ar pute să le aducă primejdie. — Se înțelege, perciunții de prin redacții nu pot decât să secondeze acțiunea perciunaților de pe scenă întru subminarea bunelor moravuri.

Pedepșa cu mörte în America. Congresul Statelor-Unite ale Americii a pregătit un proiect de lege, prin care se prevede pedepșa cu mörte în contra anarhiștilor.

O nonă versiune despre Miss Stone. Din Constantinopole vin nise curioase sciri despre Miss Stone. Aceste sciri spun, că misionara ar fi de conivență cu comitetul macedonean și că ar fi pus la cale singură răpirea sa, cu scop de-a procura mijloce bănesci mai mari comitetului macedonean. Se dice, că acest lucru ar fi dovedit prin documente, pe cari le-ar fi procurat agenții secreți ai poliției bulgăresci, trimiși la Genf, să spioneze pe fostul președinte al comitetului, Sarafoff.

Frații misericordienți. Diarele din Viena publică în estras raport despre activitatea acestor calugări pe anul 1901. Provincia austriacă-boemă a misericordienților întreține 16 institute, și anume 14 spitaturi, o casă de reconvenșenți și un asil, în total cu 1311 paturi și cu un număr de 220 calugări. Institutul din Viena-Leopoldstadt a fost întemeiat la 1614. În acest spital sunt 280 de paturi și anul trecut au fost primiți 2531 de bolnavi cu 100-928 de zile de îngrijire, ér un număr de 50.000 au fost tratați ambulatoric.

Societatea literară a Jidovilor din Ungaria a scos de sub tipar almanachul său pe anul 1902 redactat de profesorul *Iosef Banoczi*. Între scriitori, cari au contribuit pentru această lucrare jidovescă, găsim următoarele nume: Dr. Acsády Ignác, Dr. Fodor Armin, Dr. Bloch Heinrich, Dr. Heves Kornel, Agai Adolf, Kóbor Tamas, Dr. Perls Armin, Kisteleki Eduard, Politzer-Hermann Bertha, Dr. Kunos Ignác, Dr. Keckeméti Lipót, Dr. Lövy Ferencz, Dr. Blau Lajos, Sebestyen Károly, Dr. Bernstein Béla, Kálmán László, Dr. Mezey Ferencz, Dénes Tibor, Dr. Heller Bernard, Dr. Steinherz Iakab, Feleki Sandor, Lörincz Béla, etc. Vedem așa-dér, că cei mai mulți scriitori pörta deja nume maghiar. Societatea literară numără peste 800 de membri și odată cu almanachul a distribuit membrilor și cartea premiată a lui Dr. Ludwig Venetianer „Despre organizația jidovimei în statele Europei“.

Jocul hazard. Se scrie din Viena, că acolo au fost arestați zilele acestea șapte-spre-zece ucenici pe motiv, că au jucat „pajură ori număr“ pe câte doi bani. Ucenicii au fost dați în judecată și pe-

depsiți cu arest de câte 24 ore până la 3 zile. Unul dintre ei, fiind supus ungar, a fost espulsat. — În adevăr, vedénd rigórea, cu care se pedepse nise băieți pentru joc hazard pe 2 bani, nu te poți reține de-a nu ríde, comparând această severitate catică în lucruri mici, cu indulgența păcătoasă față cu jocul hazard pe milioane, cum s'a întâmplat nu de mult tot în Viena.

Musica orășenescă va da Duminecă, în 2 Februarie un concert în Hotel Europa. Cu această ocaziune se va cânta uvertura „Der Carneval in Wien“ compusă de repausatul cantor orășenesc Friedr. Lurtz. De asemenea se va cânta marele potpouriu al lui Kees: „Monarchia austro-ungară în cântece și dansuri“. Vineri, în 31 Ianuarie, la orele 8 repetiție filharmnică la societatea industrială (Gewerbeverein).

Epidemia de rímător a fost declarată ca stinsă pe teritorul orașului Brașov.

Cura băilor de burueni depurative „Dinșoreanu“ Ploesci. Cu această cură ușoră de aplicat și de urmat se póte restabili ori-ce suferind, de ori-ce bóla, în ori-ce timp al anului, fără témă de recólă. La bólele de cancer, tuberculosă, epilepsie, hemoroide, paralizie totală séu parțială, hemiplegie, etc. fac angajamente garantate pentru restabilirea sănătății. Cei cari se pot acomoda în locuința lor, se pot curarisi singuri acasă, după o instrucție specială bólei cerută de suferind. Consultul prin corespondență fără instrucție e gratuit, asemenea e gratuită și instrucția pentru cei ce vor dovedi, că sunt séraci fără mijloce. La casurii grave, unde mörtea ar amenința viața, și medicina nu mai póte da ajutorul dorit, pentru salvarea celui în pericol mé póte chema oricine telegrafic. *Dinșoreanu*, physiolog-hidropat.

Correspondența „Gazetei Transilvaniei“.

Lângă Someșul-mare, 25 Ian. 1902.

Onorată Redacțiune!

Saltă inima fie-cărui când vede pe cei însuflețiți de ideile bătrânilor uniți în cugete, uniți în simțiri percurgénd cariera lor cu conscientiositate, avénd în vedere binele și fericirea poporului nostru. Însé durere, și éráși durere trebuie să-l cuprindă pe fie-care când vede, că ostenelele bătrânilor parte se nimicesc, parte se folosesc spre ruina totală a poporului.

La o durere ca acesta doare a-i da espresiune, decât am fost nefericit de a vedé cu ochii cele întemplate în comuna *Sámmárgghita*, situată lângă Deșiú, unde partea cea mai mare a locuitorilor sunt Románi și unde m'am convins din plângerile poporului, că bătrânii au ridicat școlă, au făcut fundații atât în bani, cât și în bucate, ca la timpuri grele să fie ajutamai urmașii lor. Acuma tóte sacrificiile, tóte

ostenelele lor pe și ce merge se fac praf și cenușă, pentru-că în conducători s'a în-cuibat negrul indiferentism, și-a ridicat locaș stabil crasul egoism însoțit de urciósul materialism și s'a exilat din inima lor sentimentul bun pentru binele public și pentru interesul poporului nostru român.

În Sámmárgghita averile bisericesci și școlare se manipulează fără nici o controlare și acuma de cincí ani nimenea nu a dat rațiociniu, ér poporul este silit a suferi, pentru-că preotul Gregoriu Dragoș spune poporenilor că „nu se amestecă“ și tóte afacerile bisericesci și școlare stagnéză în gradul suprem. Un *non curamus* chiar ca și preotul, este și protopopul Alexandru Ghellner, care e ocupat fórté tare cu persóna sa...

Și de ar fi numai atât că nu se fac rațiunile cu anii. Asta n'ar fi totuși o crimă așa de mare. Însé preotul — cu tóte că nu se „amestecă“ — mijlocése la locurile competente, ca pădurea bisericescă să se póta vinde, spre a repara biserica, și vëndédu-se prețul s'a folosit spre alt scop, ér biserica nu s'a reparat. Se sfarmă destul poporul și urgentéză cauza, pentru-că prevede ruina. Dér de trei ani se sfarmă fără de nici un rezultat.

Cu mult mai tristă este starea școlii confesionale, pentru-că pe lângă preotul numit, este aplicat ca învățator Paul Goron, bărbat cutezător, dibaci în procese; în companie cu Friedman Izsak pörta procese la primărie, judecătorie, tribunal și chiar la tabla regescă, și în decursul proceselor învățământul suferă ca de regulă. Din 30 Martie până la 17 Noemvrie duréză feriele, apoi 2—3 zile pe săptămână variază între 2—3 ore pe și.

De aici se vede, că acestui învățator nu-i stă în interes instrucțiunea copiilor, nu moravurile bune. El din tóte puterile se nisuesce a învrájbii poporul, a séména ură între frate și frate, a ruina școlă. Dénsul nu pune pond pe aceea, că cineștea și hárnicia este tesaurul cel mai scump al omului, este viața ori-cărui bărbat consciu de demnitatea sa. Nu cruță tîner, bătrán, bărbat ori femeie, pre toți i atacă, cu toții se cértă și tóte le face, ce nu se țin de chemarea lui, însé instrucțiunea copiilor pentru care trage léfa, este pusă de-oparte și 100—120 de copii cu tótă școlă confesională, cresc fără instrucțiune școlară. Poporul a cercat fórté de multorii schimbarea lui, însé — fiind și dénsul născut în comună — fără rezultat.

Și la tóte aceste cine pörta vina? Românul dice, că „dela cap se strică pescele“ — așa cred, că în prima linie este de vină preotul, ca director, pentru-că nu face arătări conscientioșe; apoi urméză forurile mai înalte, pentru-că sunt convins, că de ar apă veneratul Consistoriu din Gherla raporturi sincere și adevérate, nu ar sta așa un învățator, nici 24 de ore.

Pentru aceea atrag atențiunea și a veneratului Consistor, ca să se convingă despre starea lucrului și se facă pașii necesari pentru deláturarea réului, care a ajuns la culme, și nu stau bun, că nu va avé urmări fórté triste și spre dauna bisericeii și a poporului credincios.

Peregrinul.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 30 Ianuarie. Tóte diarele șoviniste, în frunte cu „Pester Lloyd“, scriu în mod fórté violent contra lui Lindner și contra Sașilor. Singur „Bud. Tagblatt“ scrie în mod obiectiv. Lindner a cerut în ședința de astăzi cuvântul pentru a-se esplica. În cameră mare sgomot. Lindner a repetat declarația sa de erí, că recunósce unitatea statului ungar și a națiunei ungare, dér numai în sens politic, nu etnic. Cere pentru Sași dreptul de folosirea liberă a limbei materne și a culturii lor.

Máne va vorbi deputatul naționalist slovac Veselovsky.

Diverse.

Contra ciupercilor veninóse. —

„Agriculture nouvelle“ comunică următoarele: Frideric Gérard, un naturalist de la museul din Paris, e acuma jumătate de veac, vestise că mánăncă, el și familia, în fie-care și ori-ce fel de ciuperci, cât de otrăvitoare. S'a numit o comisiune și s'a dovedit că, în adevăr, Gérard nu se láuda numai. Nu înțelegem înse de ce comisiunea nu și-a publicat raportul; se dice, că din prudentă. Și totuși Gérard mánăcase ciupercile cele mai veninóse fără de a páți ceva. Iată ce făcea naturalistul: La cincí sute de grame de ciuperci tăiate în bucăți destul de mici (cele mari în opt, cele mici în patru) lua un litru de apă în care pusese trei linguri de oțet séu de sare vinată. Lăsa ciupercile în apă două césuri, apoi le spála cu apă multă. Le punea apoi în apă rece și le încáldea până la fierbere; le fierbea un sfert de ceas séu o jumătate, apoi le scurgea, le spála, le ștergea și le pregătea ca de obicei. Apa din ciupercile fierse o lăpăda, căci e otrăvitoare în stare a otrăvi un câne, de pildă.

Literatură.

„Cartea Durerii“ de Emil Bougaud, tradusă din originalul frances de Iacob N. Colescu, editura lui Dr. E. Dăianu. Tipografia lui Heinrich Uhrmann din Timișóra 1895. O cárticică de mánăgare sufletescă, care costă legată 3 coróne plus 10 bani porto. Se află de vîndare la Tipografia „A. Mureșianu“.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

altă lașitate în viață, decât că ertăți greșelile aceluia, care este tatăl copilului d-vóstră“.

Madame Derle: „M'a necăjit prea mult și eu am suferit gróznic“.

Madame Brou: „Așa sunt bărbații. O femeie prea susceptibilă tot-déuna o va simți acesta. În schimb însé are și o bucurie mare, pe care nimeni nu i-o póte răpi“.

Madame Derle: „Care?“

Madam Brou: „Bucuria, pe care o are cineva sciind, că se sacrifică“.

Madame Derle: „Cam tristă bucurie“.

Madame Brou: „Și totuși este atâtă fericire întrinsa. Vedeți, așa séra, când bărbatul meu este la cafenea, după-ce am spălat vasele și am adus tóte în ordine, ér eu șed la lampa mea — copiii dorm n odaia vecină — nu pot să vă spun, ce fericită mé simt, ce bucurie mé coléșese!“

Madame Derle: „Ei bine, d-vóstré veți un bărbat bun“.

Madame Brou (cu privire neliniștită pre Germaine): „De sigur, bărbatul meu nu este réu“.

Germaine: „O, mamică, papa te supără așa de mult. Nu scii, ce a și mai deunăși: „Da, ea este o cocotă, mie însé imi plac cocotele“. — Și s'a înfuriat așa de tare, și apoi“.

Madame Brou: „Taci, Germaine“. (Pausă. Ea pune mazerea în tingire și mai pune slănină, unt și trei bucăți de zahar). „Vedeți, cum fierb eu mazerea. Receptul acesta îl am dela o bucătărăsă fórté pricepută. Se face fórté bună“.

Germaine (încet, ca și cum ar vorbi cu sine însași): „Și apoi a și Paul: de ce țipă tata așa, când ar vré să mánănce găină. Cocota este găină, mamică — și apoi“.

Madame Brou: „Pfui, nu e frumos din partea ta, că ciorovăesci atăta. Decă nu taci îndată, te trimit afară“.

Germaine (și mai încet): „Și apoi a plâns mamică și pe urmă a ris“.

Madame Derle (se ridică): „Spuneți-mi, Madame Brou, ce să fac, eu voiú face tot, ce-mi veți dice“.

Madame Brou: „N'aveți nimic ceva deosebit de făcut. Nu vine bărbatul d-vóstré séra acasă?“

Madame Derle: „Până acuma, da“.

Madame Brou: „Ei bine, atunci să vă arătați față cu dénsul tot așa, ca și mai înainte — fără scene și fără esplicări. Nu trebuie, să-l umiliți prin ertarea d-v., mé întlegeți? Acesta l'ar supéra și mai mult“.

Madame Derle: „Înteleg“.

Madame Brou: „Lucrul este așa de simplu. Inchipuiți-vé, că bărbatul d-vóstré este un copil mare, care se lasă a fi séduș la ori-ce și nu poți să-l faci responsabil pentru acesta. Atunci veți găsi tonul potrivit. Înainte de tóte să nu-i diceți nimica, ce l'ar pute irita séu ofensa. Prin acesta l'ați îndemna numai. Se facă prostii, cari nu s'ar mai poté repara. O să vedeți, că cu puțină răbdare și bunăvoință se deprinde omul cu multe, cari la început i-se par insuportabile. Și apoi înainte de tóte, gândiți-vé la Lily“.

Madame Derle (emoționată): „Mica mea Lily“.

Germaine: „Lily este prietina mea. Noi ne jucăm tot-déuna împreună în grădină, și Lily face tot, ce-i dice eu“.

Madame Brou: „Nu vréu, să vă

spun, să mă părășiți, dér trebuie să gătiți, de sigur, și d-vóstră cina“.

Madame Derle: „O, ađi am fost așa de mánhită și desolată, încat nici nu m'am gândit la asta. Am să iau ceva mezeluri dela cárnățar“.

Madame Brou: „Vedeți, amica mea, asta nu e bine din partea d-vóstré, n'ar trebui să vă influințați de dispoziția d-v. și să nu faceți în fie-care și o supă pentru Lilyca“.

Madame Derle: „Aveți dreptate, am să-i fac un bulion“.

Madame Bron: „Așa imi place. Așa dér la revedere máne în parc“.

Madame Derle: „Imi dați voie, să vă mai vizitez?“

Madame Brou: „De sigur. Imi va face plăcere. Între 5 și 7 mé găsiți în tóte zilele acasă“.

Germaine: „Pe această vreme mamică gătesce în fie-care și mánăcarea“.

(Cele două dame se despart strîngédu-și mánile).

O...

Dela Tipografia „AURORA”, A. Todoran din Gherla — Szamosujvár,

se pot procura următoarele cărți:

<p>Preț. Coróne.</p> <p>Cuvântări pe Dumineci. Tom. I. de renumitul orator — în D-nul adormitul — <i>Iustin Papiu</i>, 48 predicii pe 38 Dumineci . . . 4.40</p> <p>Cuvântări bisericești (acomodate pentru ori-ce timp) de I. Papiu, Tom. I. Ed. II. 2.40</p> <p>Cuvântări bisericești la toate serb. de peste an de I. Papiu . . . 3.—</p> <p>Cuvântări funerale și iertăciuni pentru diferite cazuri de morțe, întocmite de I. Papiu . . . 3.—</p> <p>Cuvântări funerale și iertăciuni. Din autori renumiți, prelucrate de Tit Budu, vicar . . . 2.—</p> <p>Catechese pentru pruncii școlari de Tit Budu, vicar . . . —.80</p> <p>Cuvinte de aur sau învățături înțelepte date de un părinte fiului său, din operele lui J. H. Campe, trad. de I. Sonea 1.60</p> <p>Dumnezeiasca liturgie a celui dintru sfinți părintelui nostru Ioan Chrisostom, de Ioan Boroș . . . —.50</p> <p>Mama Sfântului Augustin, tradusă de Salba . . . 2.—</p> <p>Manual catehetic pentru primii ani școl. de Basiliu Rașin . . . —.80</p> <p>Predice pentru Duminecile de peste an, compuse și elucrate după Catechismul Deharbe de Vas. Christe. Tom. II. dela Dum. XI. după Rosalii până la Dum. Vasneșului . . . 1.60</p> <p>Istoria iconei Pr. C. Verg. Maria dela Nicola . . . —.20</p> <p>Bocete, adică cântări la morți, adunate de I. Pop Reteganul . . . —.80</p> <p>Nu mă nita. Colecțiune de versuri funerale, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. —.50</p> <p>Omaj și lăuda, cântări funerale de Aron Boca Velcherianul . . . —.16</p> <p>Albina și lănașul de Aron Boca Velcherianul . . . —.20</p> <p>Amintiri din Grecia de Teodor Bulcu, profesor gimn. . . 1.20</p> <p>Bucurețul. Culegere de cântece, culese de I. P. Reteganul, broșat . . . —.50</p> <p>Barb Cobzarul. Novela orig. de Emilia Lung . . . —.20</p> <p>Cântul în școala populară de Iuliu Pop, inv. Năsăud, Praxă. Teorie. Cânturi —.60</p> <p>Cartea ilustrată pentru copii și copile. Cu 18 ilustrațiuni, de G. Simu . . . —.70</p> <p>Carnetul roșu. O interesantă novelă nihilistă, trad. din germ. de Moșal . . . —.60</p> <p>Cartea plugarilor sau povestiri economice, despre grădinarit, economia câmpului, crescerea vitelor și celelalte ramuri ale economiei de I. Georgescu . . . —.50</p> <p>Codrean, Craiul codrului, de George Simu . . . —.12</p> <p>Cântăreța. Novela de Dem. Dan . . . —.30</p> <p>Carmen Sylva, Prelegere publică ținută prin V. Nicoră, prof. gimn. — Cu portr. M. Sale Reginei României. . . —.20</p> <p>Chinurile de cari strigă feciorii în joc, de P. Reteganul . . . —.56</p> <p>125 Chinurile de cari strigă feciorii în joc . . . —.24</p> <p>Cu vârful penei Scrieri satirico-umoristice de Anton Popp. I. Monologe. II. Humor și satiră. O broșură foarte petrecătoare 1.—</p> <p>Din poveștile lui Esop de Aron Boca Velcherianul . . . —.16</p> <p>Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Rusu . . . —.60</p> <p>Dile negro. Versuri de Petrea dela Clușă — cu o prefață de G. Simu . . . —.30</p> <p>Felicitări în poezii și prosă la Anul-Nou, ziua născerii și ziua numelui către tată, mamă, moș, unchiu, mătușe, nănași, tatori, preoți, învățători și binefăcători, precum și alocuțiuni și vorbiri cu diferite ocazii școlastice, de George Simu . . . —.40</p>	<p>Preț. Coróne.</p> <p>Filoxera omenimei. Câte-va cuvinte despre vinars, de A. Boca Velcher. —.16</p> <p>Geografia și Istoria în școala populară. Manual compus conform planului de lecțiuni a d-lui V. Petri pentru cl. IV., V., VI., de T. Petrișor, învățător . . . —.80</p> <p>Gruia lui Novac . . . —.20</p> <p>Horia lui Pinteza Vitezul . . . —.12</p> <p>Idealul pierdut. Novela originală de Paulina C. Z. Rovinar . . . —.20</p> <p>Indreptar pentru ortografia română, de Vas. Dămbrava . . . —.24</p> <p>Îmbrățișarea țiganilor pe vârful unui plop de A. Boca Velcherianul . . . —.16</p> <p>IONEL. Educațiunea unui bun copil, cate pentru părinți și educatori, de V. Gr. Borgovan . . . 2.—</p> <p>Ifigenia în Tauria. Tragediă în 5 acte. După Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulf . . . —.60</p> <p>Lira Bihorului. Balade populare de Antoniu Popp . . . —.40</p> <p>Lira Sionului sau cântarea sărbătorilor. — Poezii religioase-morale, lucrute după Sf. Scriptură, de A. Boca Velcherianul, cu o precuvântare de G. Simu . . . —.50</p> <p>Monologa de Antoniu Popp:</p> <p>Nr. 1. Pe neaștepte . . . —.08</p> <p>Nr. 2. Pentru ce am rămas flăcău bătrân . . . —.16</p> <p>Nr. 3. La Anul-nou . . . —.08</p> <p>Nr. 4. Ce nici prin munte nu mi-a trecut . . . —.08</p> <p>Nr. 5. O pățanie . . . —.08</p> <p>Merinde dela școală sau învățături pentru popor, culese din diarul unui școlar, de Dr. Georgiu Popa . . . 1.20</p> <p>Miseriile sociale Novela de P. C. Z. Rovinar . . . —.30</p> <p>Musa Someșană. Poezii populare române din jurul Năsăudului. Adunate și aranjate de Iuliu Bugnariu. Partea I. Balade —.05</p> <p>Nr. 76 și 77. Narabune istorică după Wachsmann, de I. Tanco . . . —.40</p> <p>Noapți de iarnă. Novele pentru popor de G. Simu . . . 1.20</p> <p>Opsăgari. Cât cioplite cât pilite și la lume împărțite, de I. P. Reteganul —.80</p> <p>Opera unui om de bine. Novela origin. — continuarea novelii „Idealul pierdut” — de Paulina C. Z. Rovinar . . . —.20</p> <p>Păcălitul. Monolog comic de Antoniu Popp. Prețul . . . —.08</p> <p>Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 102 pagini, cuprinde 103 poezii bine alese și aranjate. Prețul red. (dela cor. 2.40) la . . . 1.20</p> <p>Poveștile Pascunii sau credința desăvârșită populară. De Ar. Boca Velcherianul —.16</p> <p>Părintele Nicotae. Schița din viața preoților, de G. Simu . . . —.60</p> <p>Pierata poporului român, sau cântări evlavioase pentru cei ce merg la mănăstire, la locuri sfinte și în procesiuni. Compusă de doi preoți gr. cat. Murășeni din diec. gr. cat. a Oradei-mare . . . —.20</p> <p>Pe pragul morământului. Versuri funerale, de G. Simu . . . —.50</p> <p>Păcăli și Tândală. Poveste de G. Cătană . . . —.20</p> <p>Prietenul sătului român. Sfaturi în formă de dialog pentru elevi și adulți, compus de I. P. Reteganul . . . —.60</p> <p>Pilde și sfaturi pentru popor de I. Popp Reteganul . . . —.60</p> <p>Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educ. după Ernest Legouvé . . . —.12</p> <p>Poveștile Bănatului. de George Cătană, învățător. Tom. I, II, III à 50 tit., toate 3 tomurile . . . 1.30</p> <p>Reguli și sfaturi bune pentru pruncii școlari, de Ar. Boca Velcherianul . . . —.20</p>	<p>Preț. Coróne.</p> <p>Dialogul țiganului cu S. Petru în porța raifului de Aron Boca Velch. —.50</p> <p>Renascerea limbii române în vorbire și scriere, de Dr. Gr. Silași, broș. II. și III. Prețul fie-ărei broș. . . —.80</p> <p>Ambela de-odată . . . 1.40</p> <p>Risete și zimbete de Tit. V. Gheaja —.60</p> <p>Românul în sat și la oște, de Ioan Pop Reteganul . . . —.30</p> <p>Schița din Italia de Teodor Bulcu, profesor gimn. . . 2.—</p> <p>Supplex Libellus Valachorum. 1791. — Text original de Dr. E. Dăian . . . 1.—</p> <p>Suspun și zimbire. Poezii și prosă de Ant. Popp . . . —.80</p> <p>Starostele sau datini dela nunțile Românilor ardeleni de I. Popp Reteg. —.30</p> <p>Trandafir și violele. Poezii populare de I. P. Reteganul. Edițiunea a III. . . —.60</p> <p>Țiganul la mănăstire. Poveste în versuri de Ar. Boca Velcherianul . . . —.16</p> <p>Țiganul în Raiu. Poveste în versuri de Ar. Boca Velcherianul . . . —.16</p> <p>Ultimul sicăstru. Tradițiune de George Simu . . . —.12</p> <p>Un cuvânt către frații români despre filoxera omenimii sau vinarsul de Aron Boca . . . —.20</p> <p>Versuri de dor, adunate din poezii române de A. . . —.50</p> <p>Indreptar teoretic și practic pentru învățământul intuitiv, de V. Gr. Borgovan. Ediția III. . . 2.40</p> <p>Omul. Noțiuni din Anatomie și fiziologie și reguli igienice pentru conservarea sănătății și a corpului omenesc, de George Cătană . . . —.50</p> <p>Orar General pentru școala română cu 6 clase și cu un singur învățător, de Georgiu Magyar . . . —.80</p> <p>Vieta P. C. Verg. Maria, de C. Darabant . . . —.30</p> <p>Zina Câmpiei, de A. Boca Velch. —.16</p> <p>Zidirea lui Adam și Eva. Originea sfintei cruci și cele 12 Vineri, de I. Pop Reteganul . . . —.16</p>	<p>Preț. Coróne.</p> <p>Nr. 2. Vlad Hoțul dela Săcele. —.12</p> <p>Nr. 3. Insurătoarea Săcelui (basma) —.12</p> <p>Nr. 4. Fiul bucatăresei împăratului (basma) . . . —.12</p> <p>Nr. 5. Vacărelul (basma) . . . —.12</p> <p>Nr. 6. Diana, din munților și Fata de împărat cu mâinile tăiate (2 basmur), —.12</p> <p>Nr. 7. Cine dialoguri întocmite pentru elevii școlii popul. menite ca producțiuni la esamene și alte festivități școl. . . —.20</p> <p>Nr. 8. Spiridon și Niculae (basma) —.12</p> <p>Nr. 9. Fiul oi (basma) . . . —.12</p> <p>Nr. 10. Povestiri și anecdot. pop. —.20</p> <p>Biblioteca teatrală a „Aurorii”.</p> <p>Nr. 1. Calea dreptă e cea mai bună, comedia într'un act de A. Kotzebue, localisată de Corn. Darabant . . . —.20</p> <p>Nr. 2. Paza Maicii sfințe. Dramă în 4 acte, localisată de Ant. Popp . . . —.24</p> <p>Nr. 3. Otrava de hărciog. Comediă într'un act, de Ant. Popp . . . —.16</p> <p>Nr. 4. Pedepsirea vanității. Dramă într'un act, trad. din limba franceză de At. Bologa . . . —.20</p> <p>Nr. 5. Di-creția fără voi. Comediă într'un act, de A. Kotzebue, trad. de Corn. Darabant . . . —.24</p> <p>Nr. 6. Crescătorul Comediă într'un act de A. Kotzebue. Localisată de C. Darabant . . . —.20</p> <p>Nr. 7. Otrava femeiască, comediă de I. Tințar . . . —.20</p> <p>Nr. 8. Distrășii. Comediă într'un act de C. Darabant . . . —.20</p> <p>Cărți de școală aprobate și recunoscute ca cele mai bune și mai metodicești de Vasile Petri:</p> <p>Non ABCD-ur românesc. Edițiunea XII emendată și aprobată de înaltul cin. reg. ung. de culte și instrucțiune publică prin emisul său nr. 16.006 din a. 1889. Prețul unui exemplar legat . . . —.50</p> <p>Legendar sau carte de cântări pentru școlile populare. Partea I-a: pentru al 3-lea și al 4-lea an de școală. Edițiunea X., emendată și aprobată de înaltul minister reg. ung. de culte și instrucțiune publică prin emisul său nr. 11.295 din 1889. Un exemplar legat . . . 1.—</p> <p>Tot de același autor:</p> <p>Școala română. Foaie pedagogică și didactică pentru interesele institutelor de învățământ și ale organelor acestora. Anul III, IV, și V. (I. și II. e epuizat). Fie-care an 1 fl., cu porto . . . 2.20</p> <p>Școala practică. Magazin de lecțiuni și materii pentru instrucțiunea primară. Tom. II, III, și VI. (I. e epuizat), fie-care 2 — cu porto . . . 2.20</p> <p>Plan de lecțiuni pentru școlile românesce. Întocmit pe 30 de săptămâni —.50 cu porto . . . —.60</p> <p>Plan de învățământ pentru școlile populare nemaghiare, în înțelesul articolului de lege XXXVIII. din 1868 și 1879. Edat în urma ordinațiunei minist. reg. ung. de culte și instrucțiune publ. din 29 Iunie 1889, Nr. 17,284. Prețul . . . —.44</p> <p>Legea de pensiuine pentru învățătorii populari din Ungaria, împreună cu ordinațiunile ministeriale publicate în urmă, prețul . . . —.44</p> <p>Scriptologia sau modul de a învăța cetitul scriind. Indreptar pentru învățătorii la tractarea cetitului în școală . . . 2.—</p> <p>„Căldarul Plugarului” pe anul 1902. Prețul unui exemplar . . . —.50</p>
---	---	--	--

Tot de aici se pot procura tot soiul de cărți școlastice și altele, apărute ori și unde.

Recuizite de scris pentru școală și cancelarie. — Tot soiul de tipărituri oficiose.

Tipografia noastră primesce spre efectuare tot soiul de lucrări tipografice cu prețurile cele mai moderate.

Cataloge se trimit ori-și-cui gratis și franco.

Văndătorilor se dă rabatul cuvenit.

Tote comanda se adresa la:

Tipografia „AURORA” A. Todoran,
in Gherla — Szamosujvár.